Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2026/2991

29.5.2026

OZNÁMENIE KOMISIE

o európskej iniciatíve občanov (EIO) s názvom „Zákaz konverzných praktík v Európskej únii“

(C/2026/2991)

1. ÚVOD: INICIATÍVA OBČANOV

„Zákaz konverzných praktík v Európskej únii“ ([1]) je 13. európskou iniciatívou občanov predloženou Komisii na preskúmanie po tom, ako sa dosiahli prahové hodnoty ([2]) požadované v Zmluve o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“) a nariadení (EÚ) 2019/788 ([3]) (ďalej len „nariadenie o európskej iniciatíve občanov“).

Organizátori opisujú svoje ciele takto:

> *Vyzývame Európsku komisiu, aby navrhla právne záväzný zákaz konverzných praktík zameraných na LGBTQ+ občanov v Európskej únii:*
>
> *Konverzné praktiky sú intervencie zamerané na zmenu, utlmenie alebo potlačenie sexuálnej orientácie, rodovej identity a/alebo rodového prejavu osôb LGTBQ+.*
>
> *Organizácia Spojených národov takéto praktiky pre ich diskriminačný, ponižujúci, škodlivý a podvodný charakter označuje za mučenie a v súčasnosti ich zakazuje čoraz viac štátov.*
>
> *EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri ochrane základných práv a mala by prijať opatrenia na boj proti všetkým neľudským praktikám. Komisia by mala navrhnúť smernicu, ktorou by sa konverzné praktiky doplnili do zoznamu európskych trestných činov, a/alebo zmeniť súčasnú smernicu o rovnosti (2008) tak, aby zahŕňala zákaz takýchto praktík.*
>
> *Komisia by okrem toho mala v rámci boja proti legislatívnemu moratóriu presadiť aj nezáväzné uznesenie, ktorým by sa vyzývalo na rozsiahly zákaz konverzných praktík v EÚ.*
>
> *Nakoniec vyzývame Komisiu, aby zmenila smernicu o právach obetí s cieľom stanoviť minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí konverzných praktík.*
>
> *Všetky členské štáty by mali zaviesť zákaz konverzných praktík alebo prehodnotiť svoj súčasný postoj.*

V nadväznosti na žiadosť organizátorov z 27. novembra 2023 Komisia zaregistrovala iniciatívu 24. januára 2024 ([4]). V prílohe predloženej spolu so žiadosťou o registráciu európskej iniciatívy občanov sa uvádzajú ďalšie podrobnosti o predmete, cieľoch a kontexte iniciatívy. Organizátori najmä uvádzajú odporúčania týkajúce sa zákazu konverzných praktík, ktoré sa nachádzajú v správe s názvom Konverzné praktiky LGBT+ osôb ([5]), ktorú si v roku 2023 vyžiadal Výbor Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci.

Organizátori zozbierali požadované „vyhlásenia o podpore“ (podpisy) v období od 17. mája 2024 do 17. mája 2025. Po tom, ako vyhlásenia o podpore overili orgány členských štátov, organizátori 17. novembra 2025 predložili iniciatívu Komisii. V ten istý deň Komisia uverejnila oznámenie, ktorým potvrdila platnosť iniciatívy v registri európskej iniciatívy občanov.

([1]) Zákaz konverzných praktík v Európskej únii.

([2]) Podľa článku 3 nariadenia o európskej iniciatíve občanov je iniciatíva platná, ak: a) ju podporil najmenej jeden milión občanov Únie v súlade s článkom 2 ods. 1 (ďalej len „signatári“) aspoň z jednej štvrtiny členských štátov a b) najmenej v jednej štvrtine členských štátov je počet signatárov aspoň rovný minimálnemu počtu stanovenému v prílohe I, ktorý zodpovedá počtu poslancov Európskeho parlamentu zvolených v každom členskom štáte, vynásobenému celkovým počtom poslancov Európskeho parlamentu, a to v čase registrácie iniciatívy.

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/788 zo 17. apríla 2019 o európskej iniciatíve občanov (Ú. v. EÚ L 130, 17.5.2019, s. 55).

([4]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2024/442 z 24. januára 2024 o žiadosti o registráciu európskej iniciatívy občanov s názvom Zákaz konverzných praktík v Európskej únii podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/788.

([5]) Európsky parlament, *Conversion practices on LGBT+ People* (Konverzné praktiky týkajúce sa LGBT+ osôb), 2023.

Organizátori predstavili ciele iniciatívy na stretnutí s Komisiou 12. decembra 2025 ([6]) a na verejnom vypočutí, ktoré usporiadal Európsky parlament 2. marca 2026. Počas verejného vypočutia organizátori spresnili, že by privítali, keby Európska komisia prijala odporúčanie, ktorým by sa členské štáty povzbudili, aby v rámci svojich vnútroštátnych kontextov prijali opatrenia na ukončenie konverzných praktík ([7]).

Následne sa 25. marca 2026 v Parlamente uskutočnila plenárna rozprava o iniciatíve „Zákaz konverzných praktík“ ([8]).

V tomto oznámení sa uvádzajú právne a politické závery Komisie týkajúce sa iniciatívy, ako aj opatrenia, ktoré má v úmysle prijať, dôvody ich prijatia a predpokladaný harmonogram v súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia o európskej iniciatíve občanov.

2. SÚVISLOSTI

2.1 Predmetný problém

Konverzné praktiky sú „hlboko škodlivé zásahy vychádzajúce z lekársky nesprávnej predstavy, že LGBT[IQ+] osoby sú choré, pričom tieto praktiky spôsobujú intenzívnu bolesť a utrpenie a vedú k dlhotrvajúcemu psychickému a fyzickému poškodeniu“ ([9]). Tieto praktiky, ktoré môžu zahŕňať slovné napádanie, nátlak, izoláciu, nútené užívanie liekov, elektrické šoky, fyzické a sexuálne zneužívanie ([10]), nemajú v skutočnosti žiadnu terapeutickú hodnotu, pretože nie je čo „liečiť“ alebo „potláčať“.

Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) prestala klasifikovať „homosexualitu“ ako duševnú poruchu v roku 1990 tým, že ju vyradila z 10. revízie Medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a pridružených zdravotných problémov (MKCH-10). V roku 2019 WHO z kapitoly „Duševné poruchy a poruchy správania“ 11. revízie Medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a pridružených zdravotných problémov (MKCH-11) odstránila aj „poruchu rodovej identity“ ([11]).

Okrem toho sa proti konverzným praktikám verejne postavili významné európske a medzinárodné orgány vrátane Svetovej asociácie lekárov v roku 2013 ([12]), Svetovej psychiatrickej spoločnosti v roku 2016 ([13]) a Európskej psychiatrickej spoločnosti v roku 2022 ([14]).

Podľa prieskumu týkajúceho sa LGBTIQ osôb z roku 2023, ktorý uskutočnila Agentúra Európskej únie pre základné práva ([15]), sa každá štvrtá (24 %) LGBTIQ+ osoba stretla s konverznými praktikami vrátane fyzického a sexuálneho násilia, slovného napádania a ponižovania. Tento údaj sa takmer zdvojnásobuje na 47 % v prípade transrodových žien a 48 % v prípade transrodových mužov.

Okrem toho sa v správe nezávislého odborníka OSN na ochranu pred násilím a diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity uvádza, že fenomén konverzných praktík je celosvetový a neúmerne postihuje mladých LGBTIQ+ ľudí ([16]).

2.2 Kontext európskej politiky

Každý človek v Európskej únii by sa mal cítiť bezpečne a slobodne, aby mohol byť autenticky samým sebou. Rovnosť a nediskriminácia sú základnými hodnotami a základnými právami zakotvenými v zmluvách EÚ a Charte základných práv Európskej únie.

([6]) Stretnutie organizátorov iniciatívy „Zákaz konverzných praktík v EÚ“ z európskej iniciatívy občanov s Európskou komisiou.
([7]) Európsky parlament, Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci – riadne zasadnutie, verejné vypočutie: Zákaz konverzných praktík v Európskej únii. 2. marec 2026.
([8]) Európsky parlament, plenárna rozprava z 25. marca 2026.
([9]) Nezávislý odborník OSN na ochranu pred násilím a diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity, *Practices of so-called „conversion therapy“ (Praktiky tzv. konverznej terapie)*, 1. mája 2020.
([10]) Parlamentné zhromaždenie Rady Európy (PZ RE), Uznesenie 2534 (2026): *Protecting LGBTI persons from 'conversion practices'* (Ochrana LGBTI osôb pred „konverznými praktikami“), prijaté 29. januára 2026.
([11]) V novej kapitole „Stavy súvisiace so sexuálnym zdravím“ 11. revízie Medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a pridružených zdravotných problémov (MKCH-11) ju nahradila „rodovým nesúladom“.
([12]) *World Medical Association statement on natural variations of human sexuality* (Vyhlásenie Svetovej asociácie lekárov o prirodzených variantoch ľudskej sexuality), prijaté na 64. valnom zhromaždení Svetovej asociácie lekárov, október 2013.
([13]) *World Psychiatric Association position statement on gender identity and same-sex orientation, attraction and behaviours* (Stanovisko Svetovej psychiatrickej spoločnosti k rodovej identite a orientácii, príťažlivosti a správaniu osôb rovnakého pohlavia), september 2016.
([14]) *European Psychiatric Association statement on conversion 'therapies' and LGBTQ patients* (Vyhlásenie Európskej psychiatrickej spoločnosti o konverzných „terapiách“ a LGBTQ pacientoch), január 2022.
([15]) Agentúra EÚ pre základné práva, *LGBTIQ Equality at a Crossroads – Progress and challenges* (Rovnosť LGBTI osôb na rázcestí – pokrok a výzvy), 2024.
([16]) Nezávislý odborník OSN na ochranu pred násilím a diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity, *Practices of so-called „conversion therapy“ (Praktiky tzv. konverznej terapie)*, 1. mája 2020.

Predsedníčka Ursula von der Leyenová vo svojom poverovacom liste ([17]) poverila komisárku Hadju Lahbibovú, aby „navrhla obnovenú stratégiu rovnosti LGBTIQ osôb na obdobie po roku 2025. Mala by sa zameriavať najmä na pokračujúce a pretrvávajúce obťažovanie a násilie motivované nenávisťou, a to aj online, a na zákaz praktík konverznej terapie."

V Stratégii pre rovnosť LGBTIQ+ osôb na roky 2026 – 2030 ([18]) prijatej 8. októbra 2025 sa oznámilo, že „Komisia prijme vhodné opatrenia proti konverzným praktikám, pričom sa zameria najmä na poskytovanie podpory členským štátom, ktoré v tejto oblasti zohrávajú kľúčovú úlohu. … Komisia bude proti konverzným praktikám postupovať na základe prístupu, v ktorom zohľadní najmä nedávnu európsku iniciatívu občanov ‚Zákaz konverzných praktík v Európskej únii'".

Ochrana LGBTIQ+ osôb pred zneužívaním, škodlivými praktikami a nenávisťou je prioritou Komisie a kľúčovým pilierom tejto stratégie. Predchádzanie všetkým formám násilia a boj proti nim a odstraňovanie nenávistných naratívov sú nevyhnutné na presadzovanie spoločných hodnôt EÚ, ako je rovnosť, ľudská dôstojnosť a dodržiavanie základných práv pre všetkých.

Európsky parlament vo svojom uznesení o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii prijatom 29. apríla 2026 ([19]) „odsudzuje konverzné praktiky, ako napríklad praktiky zamerané na zmenu, utlmenie alebo potlačenie sexuálnej orientácie, rodovej identity a/alebo rodového vyjadrenia osoby, ako porušovanie základných práv a … ďalej v tomto smere naliehavo vyzýva Komisiu, aby predložila návrh právneho aktu o zavedení zákazu konverzných praktík v EÚ vo všetkých členských štátoch, ktorý by nadväzoval na európsku iniciatívu občanov s názvom Zákaz konverzných praktík v Európskej únii". Podobná výzva zaznela aj v jeho uznesení o správe Komisie o právnom štáte 2025 z 29. apríla 2026 ([20]) a o vykonávaní stratégie pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025 prijatej 8. februára 2024 ([21]).

V záveroch predsedníctva Rady o bezpečnosti LGBTI osôb v Európskej únii ([22]), ktoré boli prijaté 9. júna 2023 s podporou 25 členských štátov, sa členské štáty vyzývajú, aby v rámci svojich vnútroštátnych právomocí „chránili LGBTI osoby online aj offline, pred … škodlivými praktikami vrátane vystavovania ‚konverzným terapiám'".

Okrem toho Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal 29. apríla 2026 stanovisko na podporu európskej iniciatívy občanov, v ktorom odporúča Komisii, aby „predložila návrh právne záväzného zákazu konverzných praktík v EÚ. Navrhovaný zákaz by sa vzťahoval na všetky činnosti a propagáciu takýchto činností, ktorých cieľom je zmeniť, potlačiť alebo vymazať sexuálnu orientáciu, rodovú identitu a/alebo rodový prejav osoby" ([23]).

Okrem toho Parlamentné zhromaždenie Rady Európy prijalo 29. januára 2026 uznesenie ([24]), v ktorom vyzýva svoje členské štáty, aby zakázali konverzné praktiky, ktorých cieľom je zmena, utlmenie alebo potlačenie či odstránenie sexuálnej orientácie alebo rodovej identity/rodového prejavu osoby, a stanovili trestné sankcie. V uznesení sa uvádza, že opatrenia na predchádzanie škodám spôsobeným konverznými praktikami a na boj proti nim sú nevyhnutnosťou v oblasti verejného zdravia a otázkou dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, pričom sa opätovne potvrdzuje význam osobnej autonómie chránenej podľa článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Takisto sa v ňom navrhuje súbor opatrení týkajúcich sa podpory a ochrany obetí, odbornej prípravy a informovanosti verejnosti.

([17]) Predsedníčka Ursula von der Leyenová, poverovací list pre Hadju Lahbibovú, dezignovanú komisárku pre rovnosť, pripravenosť a krízové riadenie, Európska komisia, 1. december 2024.
([18]) Európska komisia, Únia rovnosti: Stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2026 – 2030, COM(2025) 725 final.
([19]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. apríla 2026 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v rokoch 2024 a 2025 [P10_TA(2026)0146].
([20]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 29. apríla 2026 o správe Komisie o právnom štáte [P10_TA(2026)0147].
([21]) Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. februára 2024 o vykonávaní stratégie EÚ pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025 [P9_TA(2024)0076].
([22]) Rada Európskej únie, Závery predsedníctva o bezpečnosti LGBTI osôb v Európskej únii, 9. júna 2023.
([23]) Európsky hospodársky a sociálny výbor, Stanovisko Zákaz konverzných praktík v Európskej únii, prijaté 29. apríla 2026 (SOC/854-EESC-2025).
([24]) Parlamentné zhromaždenie Rady Európy (PZ RE), Uznesenie 2534 (2026): *Protecting LGBTI persons from 'conversion practices'* (Ochrana LGBTI osôb pred „konverznými praktikami"), prijaté 29. januára 2026.

2.3 **Vnútroštátny právny rámec**

Doteraz osem členských štátov prijalo právne predpisy, ktorými sa zakazujú konverzné praktiky ([25]). Rozsah pôsobnosti týchto právnych predpisov sa líši a vo všeobecnosti sa nimi trestajú alebo zakazujú pokusy o zmenu alebo potlačenie sexuálnej orientácie alebo rodovej identity osoby a vo väčšine prípadov aj rodového prejavu podľa správneho práva. Väčšina týchto vnútroštátnych právnych predpisov obsahuje sprísnené tresty za trestné činy spáchané na maloletých alebo zraniteľných dospelých. Medzi sankcie patria pokuty vo všetkých prípadoch a trest odňatia slobody vo väčšine prípadov. Všetkými týmito vnútroštátnymi právnymi predpismi sa zakazuje aj propagácia konverzných praktík.

3. **REAKCIA NA EURÓPSKU INICIATÍVU OBČANOV**

Európska iniciatíva občanov vyzýva Komisiu, aby: i) „navrhla smernicu, ktorou by sa konverzné praktiky doplnili do zoznamu európskych trestných činov, a/alebo zmenila súčasnú smernicu o rovnosti (2008) tak, aby zahŕňala zákaz takýchto praktík“; ii) „zmenila smernicu o právach obetí s cieľom stanoviť [*sic*] minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí konverzných praktík“; iii) „presadila prijatie nezáväzného uznesenia vyzývajúceho na rozsiahly zákaz konverzných praktík v EÚ“.

Nakoniec, európska iniciatíva občanov jasne uvádza, že „všetky členské štáty by mali zaviesť zákaz konverzných praktík“.

V reakcii na túto iniciatívu Komisia zdôrazňuje, že:

a) Komisia má v úmysle v roku 2027 prijať odporúčanie Komisie s cieľom vyzvať členské štáty, aby vo svojom právnom rámci zaviedli zákaz konverzných praktík.

b) Komisia sa naopak domnieva, že z dôvodov uvedených ďalej by nebolo účinné predložiť návrh právneho aktu Únie na účely článku 11 ods. 4 ZEÚ.

3.1 **Prijatie odporúčania Komisie na dosiahnutie cieľa európskej iniciatívy občanov**

Komisia má v úmysle prijať odporúčanie ako právny akt založený na článku 292 ZFEÚ na ochranu LGBTIQ+ osôb, najmä tých najzraniteľnejších, a na boj proti konverzným praktikám zameraným na zmenu, utlmenie alebo potláčanie ich sexuálnej orientácie alebo rodovej identity/rodového prejavu. Očakáva sa, že odporúčanie Komisie bude spĺňať zásadné ciele európskej iniciatívy občanov.

Komisia prostredníctvom odporúčania uzná rozhodujúcu úlohu, ktorú v tejto oblasti zohrávajú členské štáty, a zameria sa na ich podporu pri zakazovaní konverzných praktík, pričom bude podporovať vnútroštátne opatrenia na rozšírenie právneho zákazu v celej EÚ.

Zámerom je, aby odporúčanie vychádzalo z osvedčených postupov vyplývajúcich z existujúcich zákazov konverzných praktík v členských štátoch a aby sa všetky členské štáty vyzvali na zavedenie zákazu. Komisia takisto zváži, či do odporúčania nezahrnie odporúčania týkajúce sa ďalších doplnkových opatrení, ako sú opatrenia na uľahčenie prístupu k spravodlivosti a náhrade škody pre obete a osoby, ktoré tieto praktiky prežili, ktoré vychádzajú z právnych povinností vyplývajúcich zo smernice o právach obetí, ak sú takéto praktiky trestné; kurzy odbornej prípravy pre odborníkov v oblasti duševného zdravia a iných príslušných lekárov.

Komisia má v úmysle vyzvať členské štáty, aby poskytli informácie o tom, ako sa bude odporúčanie vykonávať v ich vnútroštátnom kontexte, čím sa umožní prakticky posúdiť, ako sa odporúčanie vykonáva v praxi.

Príprava odporúčania sa bude opierať o štruktúrovaný dialóg na túto tému, ktorý Komisia plánuje podporiť prostredníctvom expertnej skupiny pre rovnosť LGBTIQ+ osôb, ktorá združuje členské štáty, Komisiu a zainteresované strany s cieľom posilniť rovnosť LGBTIQ+ osôb v rámci skupiny na vysokej úrovni pre nediskrimináciu, rovnosť a rozmanitosť.

Okrem toho, ako bolo oznámené v stratégii pre rovnosť LGBTIQ+ osôb, Komisia zriadi politické fórum pre oblasť LGBTIQ + s organizáciami občianskej spoločnosti v oblasti LGBTIQ+: prvý ročník tohto fóra sa uskutoční pred koncom roka 2026 v Bruseli a bude zameraný na konverzné praktiky.

([25]) Belgicko, Nemecko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Cyprus, Malta a Portugalsko.

Napokon, ako bolo oznámené aj v stratégii pre rovnosť LGBTIQ+ osôb, Komisia začala štúdiu o konverzných praktikách, ktorá bude základom pre odporúčanie Komisie a bude sa zaoberať takými aspektmi, ako je miera nátlaku a donucovania pri takýchto praktikách.

3.2 **Dôvody nepredloženia návrhu právneho aktu Únie na účely článku 11 ods. 4 ZEÚ**

Komisia vo svojom rozhodnutí o registrácii vysvetľuje, že „nemožno vylúčiť, že by Komisia mohla navrhnúť, aby sa určité nútené konverzné praktiky doplnili do **zoznamu trestných činov EÚ na základe článku 83 ods. 1 ZFEÚ**, ak budú požiadavky tohto ustanovenia riadne odôvodnené, a najmä ak by sa takéto konverzné praktiky mohli považovať za ‚obzvlášť závažnú trestnú činnosť s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov takýchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe‘.“

Nový legislatívny návrh podľa tohto ustanovenia by si ako prvý krok vyžadoval stanovenie nového právneho základu prostredníctvom jednomyseľného rozhodnutia Rady, ktorým by sa rozšíril zoznam európskych trestných činov. Trestné činy uvedené v článku 83 ods. 1 ZFEÚ sa týkajú oblastí obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom. Iba ak by Rada rozšírila zoznam európskych trestných činov, Komisia by mohla ako druhý krok navrhnúť smernicu na základe tohto nového právneho základu.

Komisia sa domnieva, že spustenie takejto iniciatívy na rozšírenie zoznamu trestných činov podľa článku 83 ods. 1 ZFEÚ by nebolo účinným bojom proti fenoménu konverzných praktík. Hoci nemožno vylúčiť, že niektoré nútené konverzné praktiky spĺňajú kritérium, že sa týkajú oblastí obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom, je pravdepodobné, že to spĺňa len malá časť takýchto praktík.

Cieľom **návrhu smernice o rovnakom zaobchádzaní** ([26]), ktorý Komisia predložila v roku 2008, je rozšíriť ochranu pred diskrimináciou na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie aj na oblasti mimo zamestnania. Po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 je návrh založený na článku 19 ZFEÚ, preto sa vyžaduje jednomyseľnosť v Rade po získaní súhlasu Európskeho parlamentu.

Hoci sa o návrhu diskutuje v Rade už takmer 18 rokov a veľká väčšina členských štátov podporuje prijatie kompromisného znenia, ktoré predložilo belgické predsedníctvo Rady v prvej polovici roka 2024 ([27]), zatiaľ sa nepodarilo dosiahnuť dohodu.

Akékoľvek nové zmeny súčasného kompromisného znenia by neboli súčasťou reakcie Komisie na európsku iniciatívu občanov, pretože za vykonanie takýchto zmien je zodpovedná Rada. Okrem toho by zavedenie zákazu konverzných praktík nezodpovedalo prierezovému zameraniu a rozsahu pôsobnosti tohto návrhu.

Komisia opakuje, že **nový návrh legislatívnych opatrení na základe článku 19 ZFEÚ** by sa mohol predložiť, ak by konverzné praktiky predstavovali diskrimináciu na základe pohlavia alebo sexuálnej orientácie v zmysle uvedeného článku. Hoci je pravdepodobné, že viaceré z týchto postupov by túto podmienku spĺňali, Komisia nepovažuje nový návrh podľa článku 19 ZFEÚ za najúčinnejší spôsob riešenia cieľov európskej iniciatívy občanov, najmä vzhľadom na ťažkosti spojené s jednomyseľným prijatím Radou.

Okrem toho, v rozhodnutí o registrácii sa vysvetľuje, že „pokiaľ ide o stanovenie minimálnych noriem v oblasti práv, podpory a ochrany obetí konverzných praktík, Komisia by mohla navrhnúť **zmeny smernice 2012/29/EÚ o právach obetí na základe článku 82 ods. 2 ZFEÚ**“.

([26]) Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu [KOM(2008) 426 v konečnom znení].

([27]) Smernica o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania (článok 19) – Správa o pokroku (10817/24).

Komisia nepovažuje za opodstatnené navrhovať nové zmeny smernice o právach obetí ([28]). V nadväznosti na návrh Komisie na revíziu smernice o právach obetí z júla 2023 ([29]) sa spoluzákonodarcovia predbežne dohodli na revidovanej smernici o právach obetí v decembri 2025 ([30]). Novými pravidlami sa posilnia práva všetkých obetí, napríklad prostredníctvom lepšieho prístupu k informáciám a podpore, zjednodušeného oznamovania trestných činov, lepšej ochrany osobných údajov obetí, posilneného individuálneho posudzovania potrieb obetí, zjednodušeného prístupu k odškodneniu od páchateľa a lepšej koordinácie a spolupráce medzi osobami, ktoré sú v kontakte s obeťami. Obete sexuálneho násilia budú mať prospech z cielených a integrovaných podporných služieb, ktoré zahŕňajú prístup k sexuálnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti.

Pokiaľ sú konverzné praktiky trestné podľa vnútroštátneho práva, ustanovenia smernice transponované do vnútroštátneho práva sa budú vzťahovať na obete takýchto trestných činov.

V smernici sa zdôrazňuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať obetiam s osobitnými potrebami s cieľom chrániť ich pred sekundárnou a opakovanou viktimizáciou, zastrašovaním a pomstou. Obete sa musia individuálne posúdiť, aby sa zistila, aká osobitná ochrana sa na nich môže vzťahovať, aké majú potreby a či a v akom rozsahu by sa na ne mohli vzťahovať osobitné opatrenia. V členských štátoch, v ktorých sú konverzné praktiky trestné, by sa preto mal na obete takýchto praktík vzťahovať rámec ochrany a podpory stanovený v smernici vrátane individuálneho posúdenia a prístupu k primeraným podporným službám.

Komisia sa napokon domnieva, že **prijatie návrhu odporúčania Rady** by neumožnilo komplexné a účinné riešenie cieľov európskej iniciatívy občanov. Pokiaľ ide o návrh odporúčania Rady na základe článku 83 ods. 1 ZFEÚ v spojení s článkom 292 ZFEÚ, v súčasnosti nie je možné povedať, či by určité konverzné praktiky mohli patriť do oblasti „obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom“ v zmysle článku 83 ods. 1 ZFEÚ. Pokiaľ ide o návrh odporúčania Rady na základe článku 19 ZFEÚ v spojení s článkom 292 ZFEÚ, takéto odporúčanie by ovplyvnili aj spomínané výzvy súvisiace s legislatívnymi opatreniami na základe článku 19 ZFEÚ.

4. ZÁVER A VÝHĽADY

V reakcii na európsku iniciatívu občanov „Zákaz konverzných praktík v EÚ“ má Komisia v úmysle prijať v roku 2027 odporúčanie, ktorým by sa mali dosiahnuť zásadné ciele tejto európskej iniciatívy občanov.

Predpokladá sa, že odporúčanie nadviaže na osvedčené postupy vyplývajúce z existujúcich zákazov konverzných praktík v členských štátoch. Bude vychádzať z postupu komplexnej konzultácie, a to aj prostredníctvom expertnej skupiny pre rovnosť LGBTIQ+ osôb a nového politického fóra pre oblasť LGBTIQ+. Odporúčanie bude podložené aj výsledkami štúdie, ktorú na túto tému začala Komisia.

Predpokladá sa, že v odporúčaní Komisie sa:

— členským štátom odporučí, aby vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku zakázali konverzné praktiky,

— ochránia LGBTIQ+ osoby a bude sa bojovať proti konverzným praktikám zameraným na ich sexuálnu orientáciu alebo rodovú identitu/rodové vyjadrenie,

— doplní odporúčaný zákaz konverzných praktík o odporúčania na ďalšie opatrenia, ktorými by sa zabezpečila napr. odborná príprava pre lekárov,

— vyzvú členské štáty, aby ako základ na posúdenie vykonávania v ich vnútroštátnom kontexte poskytli informácie o tom, ako sa u nich odporúčanie vykonáva.

([28]) Smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov.

([29]) Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV [COM(2023) 424 final].

([30]) Tlačová správa Rady: EÚ posilňuje ochranu a podporu obetí trestných činov, 10. decembra 2025.